

§3. Матеріальний світ і суспільство

23.09

Ранній Новий час став періодом, коли в Європі розпочинають з'являтися новітні винаходи, що покращили та змінили життя людства.

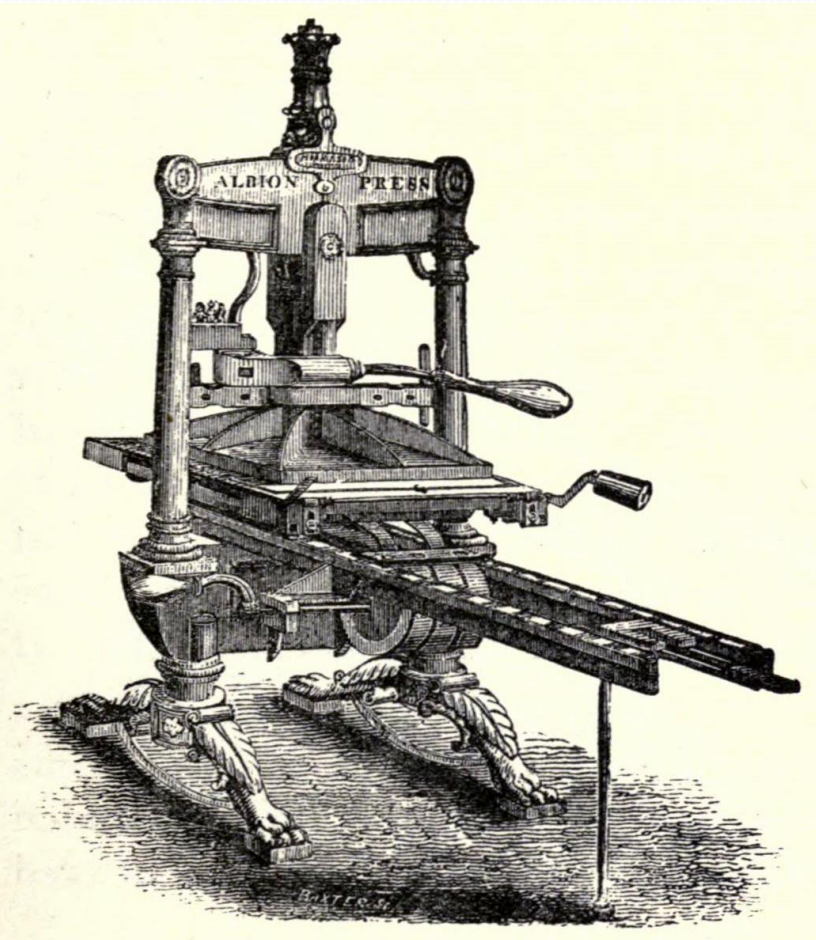
Одним з перших великих винаходів став великий круг на водяному млині, завдяки нововведенню почали виготовляти у 2 рази більше муки.

У першій половині XVI ст. в Нідерландах навчилися використовувати у промисловості як джерело енергії вітряки.

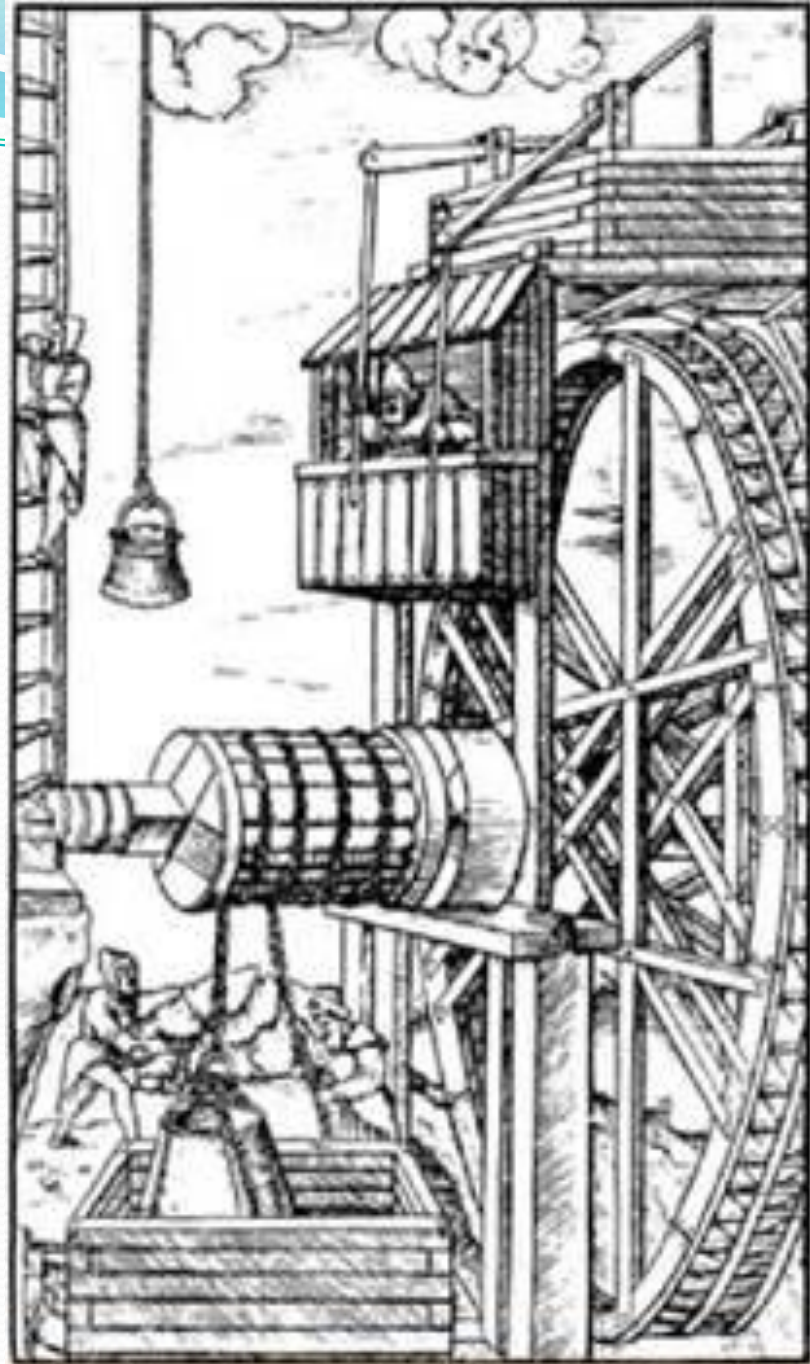

У Нюрнберзі близько **1550 р.** вперше почали використовувати друкарський гвинтовий прес

Відчутні зміни сталися в гірничодобувній справі. У XV❖❖I — першій половині ❖❖II ст. у гірничодобувному виробництві вже використовували помпи для відкачування води із шахт, транспортери для підняття руди на поверхню, у шахтах створювали системи вентиляції.

Використання водяного колеса в гірничій справі (Німеччина, XVII ст.)

❖ В XVI ст. вперше для доставки руди до місця переробки стали застосовувати вагонетки; їх тягли по дерев'яних рейках коні.

Селяни і сеньйори

У XVI ст. давній селянський світ почав змінюватися. Спочатку сеньйори селян перетворили на залежних, але згодом багато селян викупили себе і стали вільними.

Селянин перетворювався на самостійного господаря. Він постачав свою продукцію на ринок, визначав, які товари матимуть найбільший попит у найближчому місті, а які — ні.

Продаж товарів селянами на
ринку

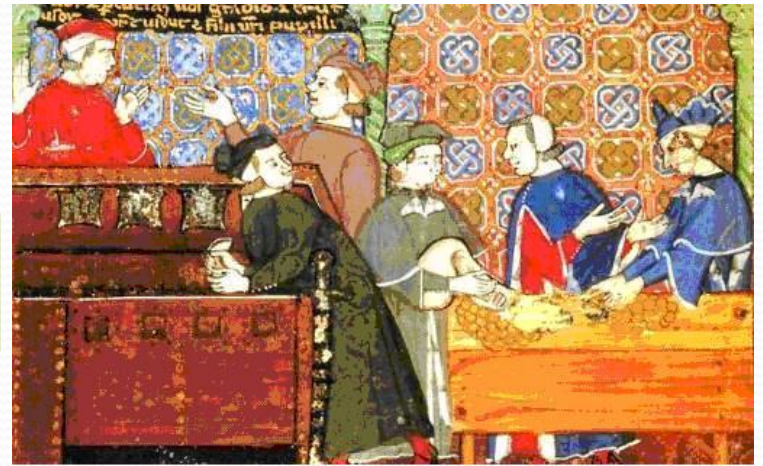
У європейських містах на початку XVI ст.
найбільшими багатствами володіло купецтво.

Європейське купецтво накопичило величезні
капітали.

Капітал — термін, яким у період становлення
капіталізму стали називати гроші, які підприємці
вклали в розвиток свого виробництва з метою
отримання прибутку.

Спочатку купецтво вкладало свої кошти в різні
банківські операції.

Середньовічний банк

Банкіри й купці поступово перетворилися на одну з найвпливовіших сил суспільства, залишаючись представниками непривілейованого третього стану, який, на відміну від духовенства і дворян, мусив сплачувати податки. Проте їхні реальна влада й значення в суспільстві стали набагато більшими.

Збільшення попиту населення Європи і новоутворених колоній на різноманітні вироби стало поштовхом до появи нових великих підприємств, що називалися мануфактурами.

МАНУФАКТУРИ

Мануфактура — велике підприємство, у якому використовувалися ручні знаряддя праці та існував поділ праці між робітниками. Завдяки поділу праці робітники на мануфактурі виготовляли значно більше виробів, ніж у ремісничій майстерні.

Із появою мануфактур у суспільстві з'явилися нові соціальні верстви — **наймані робітники та підприємці, або буржуазія.**

Підприємець

Наймані
робітники

МАНУФАКТУРА

капіталістичне підприємство, засноване на розподілі праці і ручній ремісничій техніці

СПОСОБИ ВИНИК- НЕННЯ

об'єднання капіталістом в одній майстерні ремісників різнорідних спеціальностей, для виготовлення продукції від початку до кінця

об'єднання капіталістом в майстерні ремісників однієї спеціальності, кожен з яких виконує безперервно певні операції

ТИПИ МАНУ- ФАКТУР

Розсіяна

підприємець — власник капіталу, скуповує і продає продукцію самостійних ремісників, надає їм сировину, та знаряддями виробництва

Змішана

поєднує виконання окремих операцій у централізованій майстерні

Централі-
зована

виконання найманих робітників в одній майстерні